

Historiefaglige spørgsmål til Mick Øgendahl og Tove Ditlevsen

1) Tove Ditlevsens far siger: "En pige kan ikke blive forfatter". Brug de to tekstuddrag nedenfor til at redegøre for den opfattelse af kvinder (og mænd), der stadig var dominant i Tove Ditlevsens samtid, og som hendes far også giver udtryk for i citatet.

Tekst 1: "... kvinder var igennem årtusinders opdragelsestradition blevet vænnet til, at en kvinde ikke skulle have nogen selvstændig plads i samfundet, og at det egentlige mål for hende var at blive gift. Kvinder var også lige fra fødslen blevet socialiseret til at beskæftige sig med og interessere sig for de faste "kvindesysler" dvs. tilberedning af mad, fremstilling og vedligeholdelse af tøj, pasning af hus og børn, omsorg for ældre slægtninge osv. Så faste var forestillingerne om, hvordan kvinder og mænd var og skulle være, at de næsten var opfattedes som naturlove af både mænd og kvinder. Ifølge sådanne naturlove var kvinder skabt til husarbejde, omsorg, følsomhed, passivitet osv., medens manden var skabt til selvstændighed og handling. I overensstemmelse hermed var mænd stærke, modige og fornuftige, mens kvinder var svage, bange og styret af følelser..." (Kühle, Ebbe, Gyldendal undervisning, 1994)

Tekst 2: "... kvinden har de samme evner som manden. Men hun har dem noget anderledes fordelt. (...) Efter min mening er hovedforskellen mellem kvinden og manden den, at hos hende er følelseslivet, og hos ham forstandslivet, stærkest; det er hovedforskellen. Andre forskelligheder skal jeg som sagt ikke komme ind på. (...) Jeg tror på ingen måde, at de (kvinderne) er særlig egnede til lovgivningsvirksomhed. Rolid overvejelse og logisk slutning er hovedbetingelserne for at kunne deltage i den. (...) hvis der kommer stærkt bevægede øjeblikke, tror jeg, at kvindens ophidselse både er stærkere og vanskeligere at dæmpe end mændenes. Derfor kommer man mindre let til den rolige overvejelse, som altid bør kendetegne en lovgivende forsamling. Især når man foretager store og vigtige afgørelser. Der til kommer nu, at vore kvinder slet ikke er forberedte til at træde ind i politisk virksomhed. (...) Jeg tror, at kvinden bør være, hvad allerede Biblen kalder hende: mandens medhjælp. Men hans medhjælp i det private liv. Som sådan kan hun udrette overordentlig meget. (...) (Uddrag fra Højre-politikeren Carl Plougs tale ved 1. behandlingen af forslag til lov om kvinders kommunale valgret, februar 1888 i Landstinget).

Svar: Grundlæggende mente mange af samtidens mænd, at kvinder hørte til i hjemmet – ikke i samfundet.

2) Tove Ditlevsen debuterer som forfatter i 1939, hvor 2. verdenskrig starter. Danmark involveres i krigen, da Nazi-Tyskland besætter landet den 9. april året efter. **Undersøg i tekstuddraget (tekst 3) nedenfor, hvordan de danske politikere agerede i besættelsestiden (1940-45) og hvorfor.** Tove Ditlevsen skrev i øvrigt flere tekster iblandet dilemmaer fra besættelsestiden fx "De tyske soldater"

Tekst 3: "... fra den dato satte en fem år lang besættelse ind. For at slippe udenom en ødelæggende krig, der syntes tabt på forhånd, besluttede de danske ministre ikke at gøre væsentlig modstand. Tungt lastede tyske bombefly svævede som en trussel i luften over landet. Det havde politikerne sikkert i baghovedet, da de opgav næsten uden kamp (...) den danske regering gav nu tilladelse til et samarbejde med nazisterne. Dette samarbejde stod på i tre år. I befolkningen voksede modstanden mod det dansk-nazistiske samarbejde. Modstanden mod samarbejdet begyndte dog først for alvor, da krigen så småt begyndte at vende i slutningen af 1941, hvor USA trådte ind i krigen, og Sovjetunionen gik i gang med at smide nazisterne ud af deres land og derefter gå til modangreb (...) I august 1943 brød samarbejdet mellem de danske myndigheder og de tyske nazister endeligt sammen. De tyske nazister krævede bl.a. genindførelsen af dødsstraf, men de danske politikere nægtede at henrette egne borgere efter tyskernes ordrer. I de sidste to år af krigen overtog de tyske nazister kontrollen af Danmark. Da Danmark droppede samarbejdet med nazisterne øgedes respekten både ude og hjemme. Mange danskere mente, at Danmark havde oppet sig siden krigens start, hvor de skræmte politikere gav op uden kamp. Et stort flertal af selvsamme danskere stemte i øvrigt i foråret 1943 på de selvsamme skræmte danske samarbejdes-politikere. Befolkningen sagde ofte ét og gjorde kort tid efter noget andet. Efter krigen blev resultatet gjort op. Omkring 13.500 danskere blev dømt for at have samarbejdet med nazisterne, heraf blev 46 henrettet." (Buttenschøn, M., **alinea, 2011**)

Svar:

For at slippe udenom en ødelæggende krig, der syntes tabt på forhånd, besluttede de danske ministre ikke at gøre væsentlig modstand om morgenen tirsdag den 9. april 1940. Tungt lastede fly (bombefly?) svævede i stort antal som en trussel i luften henover landet i de tidlige morgentimer. Siden nederlaget i 1864 havde mange danske politikere arbejdet for en forsigtig politik overfor Tyskland.

Morten Wiell Buttenschøn
Pædagogisk konsulent i historie og samfundsfag
CFU, Københavns Professionshøjskole
Marts 2019